

Legolesőbb ígtatási számítás!

Elterjesztve 20,000 példányban.

Az alulírt könyvkiaadó hivatal cselül tüzte ki magának, ez évben is a nála 1867-
dik évre megjelölő nagyobb, s legelőjeddőbb naplárakhoz, u. m.:

Lidércz naptár, Falusi Gazda naptára,
István bácsi naptára, Protestans naptár,

egy általános tudósítót — melyben mindennemű kereskedelmi s iparsági hirdetések
felvételnek — csatolni. — Az ígtatási árak, mind a négy naptárban együttve
az eddigiek:

Egy negyedredu oldal 1/4-ad része 8 ft. Egy negyedredu oldal 1/2 része 20 ft.
Egy egész negyed oldal 12 ft. Egy egész negyed oldal 36 ft.

Az „Országos Naptár“ (szerkesztő Ökröss Balint)

című nagy országos cím-naptár hirdemény-mellékletébe, mely főleg a magyar üzlet-
és hivatal-világ s a magas rangnak körében van elterjedve, s hibátlan és teljes országos
tisztí névtára miatt egész éven át folytonosan használatban van, a hirdetések kö-
vetkező árakon fogadtatnak el:

Egy negyedredu oldal 1/4-ad része 2 ft. Egy negyedredu oldal 1/2-ad része 5 ft.
Egy negyedredu oldal 1/4-ad része 3 ft. Egy egész negyed oldal 8 ft.

Mindazon t. ez. kereskedő, iparúzó s gyártulajdonos stb. urak, élet-, tűz-
s mas egyéb biztosítási társulatok intézetek, kik fentebbi ajánlatunk elfogadására
hajlandók, ezenel tisztelettel felhívjuk: hogy üzletükre vonatkozó hirdeményel-
ket, (mintán a naptárak már folyó évi augusztus hóban meg fognak jelenni),
legelőjedd július közepéig, az újság- s hirdetések kiadó hivatalához (egyetem-utca
4-dik) azam küldjék be.

Német hirdetések ingyen fordíttatnak. (3-5)
Pest, júniusban 1866. Tisztelettel
Heckenast Gusztáv könyvkiaadó-hivatala.

Marhabetegségek s marhavész ellen,

mely a forró nyári időben a szarvasmarha, sertés s a lovak közt a legnagyobb mérté-
kben dühög, mint kitűnő s biztos óvszer az ugynevezett

korneuburgi marhapor

használatát; engedményezve a magas cs. kir. ausztriai, kir. porosz, s kir. szász
országok kormányai által, kitüntetve a londoni, párisi, müncheni s bécsi érme-
kkel s a felsőleg az angol királyné s a felsőleg a porosz király udvari istállóiban siker-
használatát által megpróbadva.

Valódi minőségben kapható:
PESTEN Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. sz., Thalmayer A. és
társ. Halbauer testvérek, Glaz J. Rakodczay A. — Budán: az udvari
gyógyszertárban. — Aradon: Probst F. J., Tones és Freiberger. — Abony:
Lukács A. — Brassóban: Heszheimer és társa, Gyertyánffy és fia. — N. Becs-
kere: Nedelkovics. — Debreczenben: Bignio J., Csank J. — Dettán: Brau-
müller. — Déva: Lengye. — D. Földvár: Nadhara P. — Eperjesen: Zeemberg J.
— Eszéken: Deszátly J. — Esztergomban: Bierbrauer C. J. — Egerben:
Tschögl J. — Gyöngyösön: Koczánovich. — Kassán: Novelly A. — Kolozs-
várt: Wolf. — Komáromban: Belloni A., Ziegler és fia. — Kőszeg: Bründl J.
— Mohácsan: Kögl, Altmann. — Nagyváradon: Janky A. — Nagy-Kaniszan:
Feszélyhofer és Rosenberg. — Nyíregyháza: Reich és Pawlavit. — Páncsován:
Rauschan és fia és Graf. — Paks: Florán J. — Pozsonyban: Scherz F., Hacken-
berger testv. Waritsch Kovács J. — Rozsnyón: Pöschl J. — Sopronban: Pachofer
L. — Müller P., Mezey A. — Szekesfehervár: Legmann A. L., Kovács P.
— Szegeden: Aigner. — Selmeczen: Dimák, Zelenka. — Szepesváralján: Pest J. B. — Szolnokon: Scheftik István. — Szilcsken: Dietrich A. — Temesvárt:
Maxer és Sailer A., Babusnik. — Trencsénben: Kulka és Weisz. — Vácson:
Bodendorfer. — Váradoson: Halter F. és Kötér. — Veszprémben: Lang J. és
Tuszkau M. — Verőce: Bész J. K. — Zeliz: Steyrer A. 1642 (1-6)

Ujabbán javított cs. k. szabadalmazott

FAGYLALT-KÉSZÍTŐ, egészen fémből.

Melyben néhány perc alatt,
keves jéggel minden salon-
ban a legjobb fagyaltot vagy
jeges kávét előállítani le-
het, különösen ajánlható na-
gyobb háztartásoknál, kap-
ható 4 különféle nagyságban,
ahhoz mellékelte használati utasítással együtt.

1. sz. 1/4 pint bádofűdővel 8 ft. 50 kr. Finom czinkfűdővel 12 ft. 50 kr.
2. sz. 1 " " " 12 " 50 " " 16 " 50 "
3. sz. 1 1/2 " " " 16 " 50 " " 21 " 50 "
4. sz. 2 " " " 21 " 50 " " 25 " 50 "

Javított fűdő- és zuhany-készletek folakasztásra, valamint szétrakhatók
5-40 ftig.

Fűdő-kádak felmérték számára, tömör czinkből háromféle nagyságban 10-12
és 14 forintjával; gyermekek számára 5-6 és 8 forintjával.
Ülőfűdő-kádak 5, 6, 7 ftig.
Bádog, helyek számára 8 ft., zuhanyynal 14 ft.
Kerítőfűdők, vaskar és taliga-alakban 14 és 16 forinttól egész 40 forintig.
Virágöntözők 2 forinttól 4 ftig.

Mindenféle alaku madarakkaliták a legnagyobb választásban 1 ft. 50 krtól egész
24 ftig.

ZELLERIN MÁTYÁS,

bádofmáz- és fémáru-raktára,

a Sebestyén-tér és zöldfa-utca sarkán.

A gyár van Borz-utca 4. szám alatt.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

A budai RUDAS-FÜRDŐ

ÉS
GYÓGYINTÉZETNEK
megnyitása f. évi május 16-án.

Az alulírt fűdő-igazgatóság tisztelettel értesíti a t. cz. közönséget, miszerint
kitűnő gyógyhatásáról hazánkban általánosan ismeretes, és a fűdővendégek nagyobb
kényelmére újonnan átalakított rudas-fűdő f. évi május 16-án megnyitattott.

A rudas-fűdő természetes, só- és luganytartalmú 37° meleg forrásvizének kétszög-
telen gyógyereje a legelső orvosi tekintélyek által elismertett különösen ajánlható
pedig: köszvény ellen, idült csúsz, többféle bőrbajoknál: kiválólag azonban az
izzag és pikkely-sömörnél, nemkülönben többnemű alhasi bántalmaknál sat.

Belhasználatul javallatnak a gyógyforrások: köszvény és maj-tütség-
ből származott gyomorhurutnál, a midőn az utóbbi még igen érzékeny; gyomor-
fekélynél; idült belhurutnál, makacs székrekedésnél, előre haladt koru zsugorlatlan
egyéneknél sat.

Jótevő és üdítő hatást gyakorol a beteg állapotára a fűdőintézet tágas, és
tisztá legű helyisége, kies fekvése és átalakított árnyékos sétánya.

A rudas-fűdő ásványvíz forrásainak nagy mennyiségű, és czélszerűen átalaki-
tott vízvezetéseivel fogva, a fűdő-vendégek a természetes meleg forrásokkal nemcsak
fürdésre és ivásra használhatják, hanem kívánságukra malatá-, vas- és sótartalmú
fűdők is készíttetnek.

A fűdővendégek folytán körhajítása folytán több kádfűdő s ölfűdővé alakí-
tatták át, és az összes fűdők czélszerűen berendezett vízhálózatokkal látatnak el.

A vendéglői helyiségek újonnan átalakítván és megnagyobbíttatván, a fűdő-
közönség részére egy olvasószoba rendeztetett be, melyben magyar és német poli-
tikai, szépirodalmi és élelápok találhatók; egyzersmind gondoskodva van, hogy a
fűdővendégek jutányos árak mellett izletes étkekkel s italokkal láttassanak el.

A vendégszobák czélszerűen átalakítottak, ezek, nemkülönben a fűdők ára
tötelesen leszállították; a szobákra és fűdőkre nézve pedig nagyobb százalékos
elengedés mellett bérlet nyíltatott.

Az egész fűdőintézetnek általános átalakításán kívül a kies fűdő-sétányon a
közönség kényelmére egy díszes kiosk fog felállítani, melyben magyar zene mellett
meleg italok és hűsítők kaphatók lesznek.

A fűdőorvos teendőit a testvérvárosokban általánosan ismert dr. Hoffer István
tiszt. városi physikus volt szíves elvállalni, ki a fűdőintézetben naponta délelőtti
9-10 óra között tartja rendelteti idejét.

A közlekedés Budapest között részint a helybeli gőzhajók, részint csónakok,
részint társasok által tartatik fenn, mely utóbbiak részére czélszerűen tekintet-
ből állomási helyül Pesten a szentér tüzeltett ki.

A fűdő kezelése egy külön igazgatóra bízott, kinek főtendője: szigorú
hazai rendet s tisztaságot tartani, és a közönség kényelmére különös gondot fordí-
tani; előfordulható vészidőket megvárva tekintetből az olvasószobában egy panasz-
könyv található, melybe a fűdővendégek kívánságait bejegyezhetik.

Egyáltalában gondoskodott Buda fővárosa mint fűdőtulajdonosa arról, hogy a
t. cz. közönség igényei lehetőleg minden tekintetben kielégíttessenek, s midőn e cél
elérésére nézve tetemes pénzbeli áldozatot hoz, bizton reményli, hogy a t. cz. közönség,
elismerve a rudasfűdő természetes ásványvizének kitűnő gyógyerejét, szíves
résztvételt jövére sem fogja az intézettel megtagadni, sőt az abban található nagyobb
kényelem e meleg részvért még inkább növelni fogja.

Budán, 1866. évi május 17-én.

1692 (3-6) A rudasfűdő igazgatósága.

Bátor vagyok a t. cz. közönségnek

PASTA,

cs. kir. szab. biztosan jó szerezem a

patkányok, házi- s mezei
egerek, vakondok, sváb-
bogarak és poloskák kiirtá-
sára ezennel tisztelettel ajánlani.

Raktárak Pesten: Thalmayer és társ.
nádor-utca: Kindel és Fröhwrth, 3 k.
rona-utca: Topits József hatvani-utca: Gindele G. Deák Ferencz-ter (ezelőtt
szentér). Losoncson: Busbach A. Zimonyban: Petrovics J. uraknál.

Középponti raktár Beesben: Raffel József urad, Jägerzeile.

Egy szelence ára használati utasítással együtt 90 kr.

Ismereti eladók, legalább is 12 db. vételenél illendő árcsengésben részesített-
nek. Minden megrendelés közvetlen hozzám intézendő.

Csim: Pest, Lipótváros Attila-utca 3. sz. a.

Kuhar Klára, férjezett Beer.

1682 (4-4) egy ausztriai cs. kir. kizáról. szabadalom tulajdonosnéja.

Heckenast Gusztáv könyvkiaadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent,
és minden könyvtárnál kapható:

MAGYARORSZÁG FŐVÁROSA.

Budapest leírása, képekkel.

Írta CASSIUS.

Negyedredu (60 lap). Számos fametszeti képpel 60 kr.

A művegy tartalma: Tájékoz Budapestről. Pest áttekintése A városliget Buda
áttekintése. Budapest története. Statistikai adatok. Tudnivalók. Végző.

A képek jegyzéke: Lánchíd. Felső dunaparti új ház. A pesti alsó dunapart.
A pesti alsó dunai kőpart. Egyetemi főgyűző. Reformatus templom. A nemzeti múzeum.
Megyeház. Pesti Lipótyegyház. Redoute-épület. Kereskedelmi testület épülete. Gázvilá-
gítási épület. József-árvaház. A képviselőház. A lovarda. Vendéglő a városligetben.
Hermína-kápolna. D. Fischhof gyógyintézete. Állatkert. Budai alagút. A király várpalota.
Budavár. Mátyás temploma Budán. Ráczfűdő Budán. Báró Eötvös nyárilaka. A kápolna
és vidéke a Széchenyi hegyen. Lánchídter. Kapuczinusok zárdája. A szent Anna
temploma. Erzsébet-forrás és fűdő Budán. Budai császármalom és Lukácsfűdő. Az
ó-budai hajógyár. A városház Budán. Gancz vasöntője Budán. 1704 (1-6)

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. —
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábját petít sor ára, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 kba;
háromezer- vagy többeszeri ígtatásnál csak 7 kba számíttatik. — Külöldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurthban:
Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelik Alajos. — Bélyek-díj, külön minden ígtatás után 30 ujkr.

János, szász király.

Rendkívüli és csodás időket értünk meg.
A mit a polgárisodás előhaladottságánál
fogva már történelmi lehetlenségnek tartott
volna mindenki, ime megfoghatatlan módon
és megdöbbentő alakban a mai nemzedék
szemelőttára megtörténik. Európa kellő kö-
zepében a legvérengzőbb háboru tör ki,
melynek irányát s végcélját még nem tudja
senki, de óriási arányait s iszonyu áldozatait
mindenki tudja s ismeri. Alig egy-két hét
alatt vérpatakok támadnak a csatatérre
rögtönzött békés mezőkön, népek és nemzetek
állanak egymással szemben a legöklőbb
tűsokban, trónok ingadoznak, s királyok
földönfutókká lesznek. S még csak alig ne-
hány hete, hogy a háboru furái dühöngenek!

Azon német fejedelmek között, kik
őseik trónját a megindult háborus vi-
szonyok miatt elhagyni kénytelenítet-
tek, első helyen áll János, szász király.
Midőn f. é. június 16-án Poroszország
elérte azon rég lesett alkalmat, hogy a
Német szövetségből kiléphessen, leg-
először a szövetség kisebb német álla-
mok ellen fordult. Szászország, Han-
nover és Hessen voltak az elsők, kiknek
megküldé hadüzenetét. Mindenek előtt
Szászországba lépett át a porosz had-
sereg. A szász király a német szövete-
sétől várta a segítséget, másrésztől
pedig meg akarta népét és országát
egy véres háboru borzalmaitól kímélni.
Ez okból minden sereget összevonván,
ezzel együtt az osztrák-cseh határokig
huzódott. Szászország nyílt ország,
melyben szorgalmas, iparúzó nép lakik,
de hadi tekintetben ellentállásra nem
képes. Egyetlen erőssége van, Königs-
stein, az Elbe partján, de ez nem állott
a poroszok útjában.

Első állomása a szász seregnek és
királyának a szász határszélén fekvő
csah város, Teplitz volt. Innen János
király nemokára Prága városába tette át
lakását, hol az „arany angyalhoz“ címzett
elsőrangú szállodában szállott meg. E foga-
dóban nem voltak ismeretlenek a szász ki-
rályi ház tagjai. Mintegy tizenkét éve itt
szállott meg az akkori szász király, a szen-
vedélyes természetű báró és utazó, Frigyes
Ágost is, s innen tette örökre emlékezetes
kirándulását a tiroli havasok közé, honnan
többé nem térhetett vissza élve hazájába.

1854. aug. 9-kén egy tiroli útjában oly sze-
rencsétlenül fordult ki kocsijából, hogy ne-
hány óra mulva egy egyszerű falusi korcs-
mában kiadta lelkét.

Utódja testvéröccse, a jelenleg földönfu-
tó János király lett, kiazon képzelhetetlennek
hitt halvégtetben részesült, hogy mint né-
met fejedelem, egy más szövetség német feje-
delem által hazájából erőszakkal száműzetett.

János király, a nagy tudományú és szelid
kedélyű, emberszerető fejedelem, most az
agkor küszöbén áll. Szikár, de erőtlen, 65
éves ember, kit egyszerű, sötétzsinű polgári
öltönyében és simára borított arcával első
pillanatra német egyetemi tanárnak lehetne
tartani. Midőn azonban minisztereinek taná-

szolgálhatta hazáját. Már husz éves korában
a titkos pénzügyi hivatalba lépett, hogy az
államélet viszonyaival gyakorlatilag megis-
merkedjék. Midőn egyik mellbeteg öcscsét
Olaszországba kísérte, itt oly érdeklő fog-
lalkozott az olasz nyelvvel és irodalommal,
hogy a nagy olasz költő, Dante „Pokol“
című költeményének első tíz énekét le is
fordította németre. E mű a szakértők előtt
sok elismerésben részesült. Átalában Olasz-
országban oly nagy vonzalma ébredt a ré-
gészeti tanulmányok iránt, hogy midőn ha-
zájába visszatért, Drezdában egy archaeolo-
giai társulatot alapított, melynek élére ő
maga állott. Továbbá mint terjedelmes föld-
birtokok tulajdonosa, nagy szenvedéllyel
lázta a gazdaságot s a vele összefüggő
iparnemeket is. Lassankint gyakorlati
ismereteket szerzett az államélet majd
minden viszonyaiban, melyeket, midőn
gyermektelenül elhalt bátyja véletlen
kimulása után a trónra lépett, bő al-
kalma volt érvényesíteni.

A kis Szászországnak soha sem
volt hivatása, a világ nagyobb politi-
kai ügyeibe beleszólni. Mindazáltal
János király több ízben bebizonyítá,
hogy éles eszü politikus, ámbar soha
sem bántotta azon dicsvágy, hogy
országának nyugalmit s érdekeit mu-
lékony politikai szereplés miatt koc-
kára tegye. Átalában majd minden
nagyobb politikai ügyben Ausztria
szövetségese volt. S azon előrelátása,
ugy látszik, most is érvényesülni fog,
hogy seregével együtt történt kivo-
nulása által, országát a háboru iszo-
nyaitól megmenetheti. A további jövőt
azonban most még az idők sűrű ho-
málya fedi.

A mint a porosz és osztrák sereg
között június utóbbi napjaiban az
öldöklő csaták megkezdődtek, s a ré-
mitő harcokban a kis szász sereg is bevo-
natott, János király elhagyá Prágát s elő-
ször Iglau, morva városba, innen pedig
Bécsbe költözött. E napokban az a hír járt
Pesten, hogy nemokára Budára s innen
családjával együtt Balaton-Füredre teszi át
ideiglenes lakását, mindaddig, míg a há-
boru körülményei eldöntőleg fognak hatni
a most száműzött király személyes viszo-
nyaira is.

JÁNOS, SZÁSZ KIRÁLY.

Szidvár bevétele.

(Ballada.)

I.

Sötét éjjel, csendes éjjel
Sötét felhők járnak...
Sötét felhő lesi utját
Svendi táborának.

Mozgó tábor, messze, távol
Szidvár felé gondol;
Fegyverrel megy: várat épít,
Vagy, ha nem... hát rombol.

Sötét éjjel, fehér ménen
Sisakozott arccal
Fenn a váran szép Bebekné
Körbe-körbe nyargal.

Sötét felhő villámot lö,
Remeg az ég tőle,
Mozgó tábor, messze, távol
Vést olvas belőle.

„Rosz rágalom! csak bizalom!
S lerontjuk a földig...
Vagy miénk lesz, míg a hajnal
Napsugárba fordik.”

Svendi, a hős, im ezeket
Sisakozott arccal
A várfalon parancsra
Beröpit a bomba.

Zug a harang benn, és alatt
Szól az ágyu nyelve,
Rémek éjjel villámlással
Van összekeverve.

Benn a váran érezvén
Sisakozott arccal
Fehér ménen szép Bebekné
Körbe-körbe nyargal.

II.

Szelid hajnal égő arccal
Kipirult a tájon,
Könyvet hagyott, hova lépett,
Mindenik virágon.

Szép Bebekné fel se vetné
Pillát, alóla
Pár csepp könnyű ha ki nem hullt,
Ki nem esett volna.

Piros arczán szép szemének
Harmatja se folya,
Hogy ha férje, beteg férje,
Eszében nem volna.

„Levelet küld, messze földről,
Beteg kézzel írta.”
— Szegény asszony a lelkét is
Majd hogy ki nem sirta.

„A mit irt is... a követ is
Mind igaznak mondja.”
— Ujra olvas — szegény asszony!
Nagy lehet a gondja!

„Ha tehetné, jó feleség!
Hagyott ott azt a várat!
Te kulcsold el jó kezeddel
Hidig szempillámat.”

„Megyek, megyek, olyan gyorsan
Hirt madár se vinné...”
— S lóra pattan, ki nem látja,
Talan el se hinné.

S tova nyargal, kinn a várfal!
Gömbtől döbög... omlik —
— Jó Bebekné harcra téved,
S csatarend nem bomlik.

Rajta! rajta! a kicsillámlik
Kézben a szablya,
És élbe vitézinek
Parancsait szajba.

III.

Kapu nyílik. Csikorog a sarka.
Követ jó? Nem. Az urnó akarta.
Fenn a váron, a várfalon,
Békecsillók lengnek,
Vége harcznak, ágyuszonak,
Meg a csatarendnek.

Szép Bebekné most is elől mégyen
Ragyogó, szép fehérszörű ménen.
Amul népe. Kövessék-e?
— Csak ne parancsolná!
„Asszonyvezér! — jobb lenne, ha
Virágit locsolná!”

Szép Bebekné szava hallik mostan,
Seregének hajszála se moccsan.
„Vitéz Bebek nagyon beteg,
Halálán van, — — — félek.
Apolni őt, ha nem jöttök,
Magam is elmegyek.”

Szép Bebekné itt megakadt szóba,
Nem azért, hogy várna marasztóra.
Fájdalomnak fájó hangja
Fojtá azt el épen.
„En férjem ő — — szerelmem ő...
Isten veled népem!”

Még könyek is — „Ne távozz el, kérünk!
Ha ide hagysz, ki lesz a vezérünk?”
Még könyek is tündeztek,
Csillámlottak néhol,
A részvétel érzeményi —
Nem a haragtól.

Szép Bebekné szót se várja végbe,
Vitézinek bucsút int a légbe;
De utána, mintha vágya,
A tömeg is mozdul.
El is érik, s elkísérik,
Megóják a roszul.

Midőn a várt oda hagyták azok a vezérek,
Nagy dicsőség nyílt előbe Svendi seregének,
Mert a várat, üres várat, ő bevév nyomba:
Fáradt testét, izzadt fejét téve nyugalomba.
Bíró Antal.

Egy utazás a Mississippin.

(Mayne Reid angol beszélya.)

(Folytatás.)

II.

A „Levéé” azon része, mely szemeim
előtt terült, a gőzöskő rakhelye néven isme-
retes. Valami husz gőzös horgonyozott itt,
ugyanannyi fahid mellett, melyek a folyamba
egy jó darabra benyomultak. Néhány közü-
lök, épen most érkezett alá a Mississippin, és
áruit, s azon utasait szállítá szárazra, kik e
veszedelmes időben, elég merészek a tenger-
parti vidéket felkeresni. Mások — sürgő-
forgó tömegtől hemzsege — javában fűtöt-
tek, míg mások ismét mind a hajótisztektől,
mind a legénységtől egészen elhagyatottak-
nak látszanak, kik hihetetlen a fényes kávé-
házakban vagy vendéglőkben dorbézoltak.

Időről-időre, egy egy tarka ruhás, s drága
panama kalapos kereskedősegéd jelent meg
ez elhagyottaknak látszó hajóknál, néhány
pillanattal ott időzött, s azután újra vissza-
sietett a városba. Legélénkebb mozgás azon-
ban két hajó előtt volt észrevehető. Egyik
az vala, melyre én szállottam be; a másik-
nak kerékborítója felett ezen név állt oda-
írva: „Magnolia.” Ugy látszik, ez utóbbi is
induló félben volt, legalább legénységének
mozgása, tűzhelyein lobogó tüze s a kati-
nok környékéről elsiető gőze, ide mu-
tattak. A hajó előtt — a New-Orleansban
teherszállításra alkalmazott targonczák le-
rakták áruikat; az utasok — elkésztől való
félükben, nagy sietséggel jöttek a hajóra,
majdnem mind megannyi kalaptokkal ke-
zükben. — Bőröndök, ládák, zsákok és hor-
dók mohó seb-sséggel toltak, vagy gurít-
tattak a fedélzetre, s minden — a nemsokára
beálló — indulást jelenté. Hasonló élet lát-
szik a Levée azon részén is, hol a „Nyugat
szépe” horgonyozott.

E nyugtalan sürgő-forgást nem szem-
lélttem még sok ideig, s már is észrevehem,
hogy itt valami szokatlan dolog van készü-
lőben. A hajók nem voltak egymástól nagyon
távol, s mindkettőnek legénysége, ha egy
kissé megerőltetett hangját, érthetőleg át-
kiálthatott egymásnak.

Ezt meg is tették minden tartózkodás
nélkül, s nemsokára a hozzáz is elhatott
kiabálásokból csakhamar kivethetém, hogy a
„Magnolia” és a „Nyugat szépe” egymással
versenyző hajók. Arról is meggyőződtem
keves idő múlva, hogy egyszerre akarnak
indulni és versenyfutást tenni. Ez — a mint
igen jól tudám — a Mississippin semmi rend-
kívüli. Mind a „Nyugat szépe” mind pedig
vetélytársa, nagyságuk és pompájukra nézve
első rangú hajók valának; mindketten egy
vonalon hajóztak, New-Orleans és Saint-
Louis között, s mindkettőt köztisztelőben
és szeretetben álló kapitány vezeté. Okvet-
lenül vetélytársaknak kellett lenniök s ezen
érzelmet az egész legénység osztá, a kapi-
tányoktól kezdve, le egészen a fűtőkig s az
utolsó rabszolgákig. A mi a hajótulajdono-
sokat és a tiszteteket illeti: ezeknél, e saját-
ságos versenygés, a legfontosabb pénzérdek-
alapul; mert az a hajó, mely a versenyfutás-
nál diadalmas, a jövőre nézve kiválólag
megnyeri a közönségnek részvétét és elősze-
retetét, s gyakran a legmagasabb árak mel-
lett is, mindig számolhat utazó-közönségre.
Az amerikaiak ugyanis — megvan az a
sajátosságos büszkesége, hogy sok, utolsó
dollárját is odaadná, csakhogy az ut végé-
vel azt mondhasa, hogy ő ez vagy amaz
közkedvességű gőzöskőn érkezett; épen úgy,
mint más országokban olyan emberek talál-
koznak, a kik igen szeretik másokkal tu-
datni, hogy ők az első helyen utaztak.

A „Nyugat szépe” és a „Magnolia”-nak
sejthető versenyfutása s az ebből támadó
vetélkedés érzete, nemsokára a két hajó le-
gényiségét töltötte el, hanem — a mint csak-
hamar észrevehetém — magukra az utasokra
is rájuk ragadt. Ezek egy része, kétségtelenül
a versenyfutás izgatottságának élvezetén
ürit; a másik rész azonban, fogadások
által pénzt akart nyerni.

„A szép lesz a nyertes!” — Kiálta fel egy
mellemmel álló aranygombos, közönséges ki-
nézésű fickó, „husz dollárt teszek a
„szépre”; nem fogad ön, idegen?”

— Nem — viszonzám kisé bosszusan,
mert ez ismeretlen azt a bátorságot vette
magának, hogy kezét vállamra tevő.

— No — mondá — a mint akarja. Az-
után megint máshoz fordult e szavakkal: —
A szép győz; husz dollárt a szépre!

Őszintén megvallva, gondolataim — e
pillanatban — nem voltak épen a legkelle-
mesebbek. Most tettem első utamat ameri-
kai gőzöskő, s lelkeim telve volt elpattant
kazánok, fatörzsek általi kilyukasztások,
zátanyra jutások és égő hajók olvasott tör-
ténéteinek emlékével. Sokszor hallottam,
hogy ezen versenyfutások, nem egyszer az
egyik hajó végpusztulásával végződtek már
s biztos forrásból tudám, hogy az egyesült
államokban, évenként harmincz- negyven
ilyes szerencsétlenség szokott előfordulni.
Az utazók csendesebbjei és megfontoltabbjai
oszták véleményemet, s néhányan már is
arról beszéltek, fel fogják szólítani a kapi-
tányt, hogy semmiesetre ne keljen versenyre;
azonban, előre tudták, hogy semmire sem
mennének, s így végre belenyugodtak sor-
sukba.

En részemről — arra határozám el ma-
gamat, hogy a kapitányt legalább meg-
kérdem szándéka felől; felkeltem helyem-
ről s arra felé irányzám lépteimet, hol ő
állott. Mielőtt azonban hozzájutottam volna,
ugy látam, hogy a másik részről egy kocsi
közelit. Gyönyörű fogat volt, jól ruházott s
jól táplált négertől vezetve, s a hintóban
fiatal, előkelő hölgy ült.

Mikor a kocsi megállott, láttam, hogy a
delnő valami kérdést intéz a parton állók
egyikéhez, ki azonnal a mi kapitányunkra

mutatott. Mihelyt ez utóbbi látta, hogy ő
volt a kérdés tárgya, odasietett a fogat
mellé, s mélyen meghajtá magát.

— Uram — kérdé a delnő francziául —
ön a „Nyugat szépe” kapitánya?

— Igen, kisasszony — hangzék a válasz.

— En az ön hajóján akarok utazni.

— Azzal nem törődöm — vágott sza-
vába a delnő — ön még éjjel előtt eléri
birtokainkat, s így nem lesz szükségem a
hajón aludnom.

E szó: „birtokainkat”, ugy látszik nagy
hatást gyakorolt a kapitányra, mert figyelme
és udvariassága ennek hallatára még növe-
kedék. Magát megha tván, mosolyogva kérdé
a delnőt, hol szándékozik partra szállani

— Bringiers-nél — viszonzá az. Lakhe-
lyem ugyan valamivel alább fekszik, de ott
nincs alkalmas kiszálló hely; s e fölött ne-
hány láda is van velem, melyeket Bringiers-
nél könnyebb partraszállítani. E szavak
után egy hordókkal és ládakkal megrakott
szekérre mutatott, mely ép akkor állt meg
hintója mögött.

A kapitányra — ki a hajótulajdonosnak
társa volt, — e teher megpillantása még
kedvesebb benyomást tén; egészen pazarló
lón szolgálatai felajánlásával és készségét
fejezte ki, törekedni fog az új utazót a lehető
legjobb elhelyezni.

— Kapitány ur — folytató az ifjú delnő
s még mindig hintójában ülte maradt —
még egy feltételt akarok kijelenteni.

— Kérem, mondja kegyed — hangzik
a válasz.

— Jó! Ugy hallszik, az ön hajója ver-
senyfutásra akar kelní más valamely jár-
múval. Ha ez valóban így van, akkor nem
utazhatom önnel.

A kapitány kissé elkomorodott.

— Az egész aggodalom onnan szárma-
zik — folytató amaz — hogy egyszer csak
is életveszélylyel menekülhettem egy ilyen
verseny alkalmával, s ekkor határozottan
megfogadtam, hogy ily veszedelmeknek, jó-
vendőben soha sem teszem ki többé magamat.

— Kisasszony — rebege a kapitány —
ugy hiszem — nem — de — — — hihető-
leg lesz belőle valami, — azonban —

— N-m nem — szakítá félbe a delnő —
ha ön teljes megnyugtatót nem ad nekem,
hogy nem fog versenyezni, akkor inkább
más hajóra várokozom.

A kapitány néhány másodpercig mel-
lére horgasztá fejét s ugy látszik, alkalmas
feleletéről gondolkozék. Lemondjon-e a ver-
seny izgalmaról, élvezetéről, s a biztos győ-
zelemről, melyre számolt, s annak fontos
eredményeiről; vajjon lemondjon-e? Tért
nyisson-e vetélytársának, alkalmat nyujt-
son-e jövőendőbeli dicsekvésekre, kétes vilá-
gosságba állítsa-e önmagát utazói, sőt saját
legénysége előtt, kik a versenyfutásra már
is előre örvendeznek? Másrésről azonban e
delnőnek nem kevésbé jelentékeny óhaját
sem utasíthatá vissza könnyű szerrel, any-
nyival kevésbbé, minthogy ez terjedelmes
ültetvények tulajdonosnője, s mint ilyen, a
jövő őszre hihetőleg több száz hordó do-
hányt és cukrot foghatna az ő hajóján New-
Orleansba szállítani. Jó hosszas gondolkodás
után végre így szóló a kapitány:

— Kegyed ajánlatát elfogadom kisas-
szony; — hajóm nem fog versenyt futni;
szavamat adom kegyednek.

— Köszönöm kapitány ur, nagyon le-
vagyok kötelezve. Legyen szives, Antoine
ur, holmimet a hajóra szállíttatni. Ezen ur
házigondviselőm; ő fog gondoskodni min-
denről. És most, kapitány ur, mikor szán-
dózik ön indulni?

— Legfőbb egy óranegyed múlva,
kisasszony.

— Bizonyosan mondhatja ezt? — kérdé
jelentékeny mosollyal, mely nyilván bizo-
nyítá, hogy e gőzöskőnek a pontosság elleni
hibája nem ismeretlen előtte.

— Minden bizonynyal, kisasszony — vi-
szonzá a kapitány — nyugodt lehet kegyed.

— Ugy rögtön hajóra szállók! — S ezen
szavaknál kiszökött a kocsiból könnyedén,
karját a kapitánynak nyujtá, ki őt a hölgy-
terem felé vezeté, s nemsokára az én szemeim
elől tűnt el, hanem eltűnt nagyon korán
mindazok előtt is, kik e helyre gyülekeztek,
hogy e szép ünneményben gyönyörködjenek.

III.

A fiatal leány tekintete mély benyomást
tett reám, nem egyedül szépsége által,
bárha ez is eléggé feltűnő volt, hanem még
inkább vonásainak azon különös kifejezése
által, melyekben derült, vidám kedély, mély
érzelem, erős akarat és szilárd elhatározott-
ság tükrözőtt. A míg még mind azzal foglal-
kozám, hogy e kedves képet, mely oly na-
gyon hamar eltűnt, lelkeim elé varázsoljam;
felhangzott az utolsó csengetés; a kiszállási
hidat bevonták, a horgonyt felcsavarták. A
gépész harangja megkondult, a nagy kere-
kek megfordultak és a barna vizet fehér
tájkékká korbácsolták; a biztonság-szelepből
fűtyölve ömölt a gőz s az óriás jármű ki-
siklott a széles folyamra. Csúcsát viznek
felirányozá; a kereknek néhány csapása ha-
talmat nyert az áramlás fölött, s a szép
hajó, a tetemes erőnek engedve, szelni kezdé
a vizszínt. Egy-egy ágyu megdördülése
jelenté néha a hajók indulását; a mi távozá-
sunk alkalmával pedig egy régi tengerész-
dal hangzék fel a legénységnek bárha kissé
nyers, de nem zengőstelen ajkairól.

New-Orleans két külvárosa, Lafayette és
Carrington, csakhamar mögöttünk maradtak;
raklataik és lakházaiak tetői eltűntek sze-
meinkből; csupán a St. Charles-hotel kúpjá,
azon vendéglő, minők csak az Egyesült-
Államokban találhatók s a nagy székeseg-
ház tornyai voltak azon egyedüli tárgyak,
melyek a félhold alakú város fölött a látha-
táron maradtak. Végre ezek is alamerültek
s az uszó palota — mely néven az amerikai
gőzöseit nevezi s pedig méltán — fenségesen
haladt előre a Mississippin festői partjai között.

Valóban, ezen óriási folyamnak partjai
a világ legnagyobb látványai közé tar-
toznak. Akármire tekint az ember, minde-
nyütt messze terjedő jölleének, általános mű-
veltségnek és kedvességnek nyomait láthatja.
Maga a folyam kevésbbé kellemes, mert
sárgás színe valami gyenge, fakó pirossal
vegyülve, mogorva jellemet kölcsönöz neki.
Sárga színét a Missouritól kapja, a vöröset
pedig a Red River beleömlő habjai okozzák.
Különös sajátossága a Mississippinek az a nagy
tömeg uszó fatörzs, melyeket majd egyenkint,
majd egész csoportokban szokott magával
hozni. Minden összeültkezés ez uszó fákkal
veszedelmes, s azért a kormányos a legova-
tosabban kikerüli azokat. Ha azonban néha
mégis észre nem vesz egyet egyet, mely a
vizszíne alatt uszik: ilyenkor — a legjobb
esetben — a hajó csak erősen megrendül.
Legjobbban fél a hajós a „Snag”-tól. Ez egy
kiszáradt törzs, melyen azonban az egész
gyökérzet még rajta van. E törzs a gyöke-
rek sulyánál fogva sokszor a fenékre merül
s a gyökereihez tapadt iszap mintegy me-
gerősíti alajában. A lombjaitól megfosztott
csúcs kiállana ugyan a vízből függőlegesen;
de a folyó ereje alábillenti; ugy hogy min-
dig rézsutos irányban áll. Ha csúcsa kiáll
még a vízből, akkor a veszély — egészen
sötét éjelet kivéve — nem nagy; ha azon-

ban e csúcs csak egy-két lábnyira is el van
rejtve a vízszíne alatt: akkor a Snag igen
veszedelmes, s rendesen minden hajó, a
mely ilyenbe ütközik, a romlásé. A folyam
iszapjába merült gyökerek gátolják a tör-
zset, hogy a hajó nyomásának engedjen, s
igy a rendesen hegyes csúcs befuródik a
hajó oldalába vagy fenékebe, slyukat ütven
rajta, ugyszólván egy pillanat alatt el-
süllyeszti.

Ezen uszó fák között más egyéb tárgya-
kat is vettem észre, melyek nem kevésbé
érdekeltek, ugymint: czukornád-szárakat,
kukoriczacsöveket, nyers pamutgolyókat,
néha egy-egy állat hulláját, melyen a bus-
sard ritkán, fekete saskeselyűt. Az alligator
csak ritkán mutatkozik, minthogy ez jobban
szereti azon folyókat, melyek partjai nin-
csenek művelet alatt.

A folyam partjait széles szilárd föld
képi, mely — mintegy száz lépésnyi széles-
ségtől — néhol több angol mérföldnyi ter-
jedelmű, ezen túl aztán a talaj lejtővé lesz,
ugy hogy a folyam valóban mintegy gerin-
czen ömöl alá. Ha azonban elgondoljuk,
hogy a meder mélysége mintegy százötven
lábnál is nagyobb, mégis azt kell állítanunk,
hogy az egész vidéken — melyen át siet —
ez a legvölgyesebb, legnagyobb mélység.
Ama széles földszalagon túl mocsár kezdő-
dik, mely térséget a víz évenként előnti s
mely azután durva füvel és sással van bo-
ritva. A mocsár imitt-amott van husz angol
mérföldnyi terjedelmű. Azon részeket, me-
lyeken az ár csak ideig-óráig tart, áthatlan
sűrű erdőség borítja. A partok menténi
megművelt föld s a mögötte elterülő mocsár
között a háttérben sötét erdő-öv vonul,
mely más vidékek hegyosainak megfelelő-
leg, a vidék háttérre gyanánt szolgál s job-
bára cyprusokból áll. A folyamparti emel-
kedett részen vannak az ültetvények, hol
czukornád, rizs, dohány, gyapot, indigo és
tengeri természetek. Fekete rabszolgák
egész seregét láttam munkálkodni színes
gyapotöltőnyekben, láttam öszvérektől vagy
ökröktől vont terjedelmes kocsikat, a mint
a czukorültetvényről visszatértek, vagy a
partok mentében lassan odábbgurultak;
láttam elegans creolokat, kicsiny, spanyol
lovakon száguldozni az út hosszában. Ez
élénk szín mögött láttam az ültetvényesek
pompás lakházait, narancsligetekkel és ker-
tekekkel, zöld ablakredőnyökkel, lombfede-
verandáikkal és díszes kerítésekkel, mögöt-
tük világosan kivettem a hatalmas czukor-
épületet, a dohánypajtákát s a pamut tisztító
házat.

Majd ismét más ültetvény mellett halad-
tunk el, hol vidám élet zsibongott. A fák
árnyaiban sok nyergelt ló állott; a veran-
dán, a gyeppázsiton s a narancsligetekben
urak és nők sétáltak gazdagon öltözve;
zene hangzott s a szabad ég alatt tánczol-
tak. A ki ezen vidám életet látja, lehetlen,
hogy e boldog kreolok sorsát ne irigyelje.
Ezen emberek örökségben bírják a francziák
vidorságát, kiktől származnak, s bihetőleg
alig van valahol nép, mely a mulatságot
annyira kedvelné, mint ezek. Ha valamely
ültetvényen valami mulatságot adnak,
ilyenkor két lovag indul utnak, egyik viz-
nek le, a másik fölfelé. Mindegyiknek kürt
van a kezében, melyet a házak előtt meg-
szoktak fújni. A kürt hangjára egy-egy
kreol leányka üget ki s csak azt kérdezi:

— Hol lesz?

A hely és az óra az csupán, a mikről
kérdőzködni szokás, a többi magától érte-
tik, és különös meghívást sem nem adnak,
sem nem várnak.

Szemeim előtt panorama gyanánt így
vonultak el e változatos és kedves képek,

és Besançon Eugeniet néhány órára elfeledém. Mert így hívták azon fiatal delnöt — mint ezt Antoine úrtól megtudám — körül előbb beszéltem olvasóimnak. Györy V.

(Folyt. követe.)

Livingstone dél-afrikai utazásai.

IV. Elefánt-vadászat.

Az afrikai sivatagokban a vadállatok nagyobb része rendszeren azon vidékeken csoportosul leginkább, a hol vizet találnak. A vizektől félre eső nagy távolságokba csak ritkán vetődnek az orrszarvuak, bivalyok, giraffák, zebák, antilopok s különösen az elefántok.

Livingstone beszéli, hogy a Ngami folyó déli partján „bámulatos mennyiségben” talált elefántokra. Ezek éjjelenként érkeznek az itatókhoz, s jóízűen szűrősejlvén a vizet, örömmel fel-felordítanak. A felállított csapdákat óvatosan kikerülik s azért rendszeren hosszú sorban lépegetnek egyenkint egymás után, mint a ludak.

Az említett afrikai utazónak számos találkozás volt az elefántokkal. Az egyiket, mely 1855. decz. 13-dikán a közép Sambesi folyam partján történt, bővebben leírja. Egy dús növényzetű völgyben éppen három golyót lőtt ki egy bivalyra, a mint egyszerre észreveszi, hogy az ő és társai visszavonulási útját egy csapat elefánt elzárja. Társaival együtt egy meredek sziklára menekült, ahonnan egyet az elefántok közül lelőtt. — Másnap reggel sok néger csődült e helyre, hol vidám lakomát csaptak. Livingstone éppen egy sziklacsoporthoz földtani vizsgálatát végeztette, a mint a szép völgyben, csekély távolságban két elefántot pillantott meg. Az egyik egy vén nőtény volt, mely roppant füllapjait élénken mozgatta fel s alá, a másik fia volt, mely jóízűen heverészett az iszapban. — Livingstone néhány társa óvatosan közeledvén a két állat felé, ő maga egy emelkedettebb helyre vonult, hogy a vadászatot kényelmesebben láthassa.

A nőtény nem sejté a támadók közeledtét, s a fiatal elefánt, mely mintegy két éves lehetett, nyugodtan elkezdett szorpi. Azután mind a kettő egy más helyre indult, hol a patak jobban kiszélesedett; itt játszottak a vízben és iszapban; a fiatal elefánt jókedvűen csattogtatta füle lapjait s hánytá-vetette ormányát, s a nőtényen is meglátszott, hogy igen jól érzi magát. Ekkor a néger vadászok egyszerre elkezdnek fűtten teni s fennszóval kiabálják az állatoknak: „Itt vagyunk, hogy megöljünk. Meg kell halnotok! Ugy akarják az istenek!”

A felriasztott elefántok kivonultak a patak-ból, miután a vadászok közelebb jöttek s az üldözést elkezdtek. A fiatal elefánt egyes vonalban előre futott, de a völgy nyílását emberek által elállva találván, anyjához visszatért, mely védő paizsalként állt, s többször gyöngéden hátra

ütötte ormányával, mintha meg akarta volna nyugtatni. Néha körülnézett támadói között, kik egyre ordítottak s már csak 50 lépésre voltak tőle. Minden percében közelebb jöttek. Most az elefántoknak nem maradt egyéb hátra, mint a patakon átgázolni; e körülményt felhasználták a vadászok, 20 lépésre közeledtek s kopjájukat hajgálták az elefántok testeibe. Nem sokára úgy nézett ki az öreg elefánt, mintha meg volna spélkelve; számtalan sebből vérzett, s úgy látszott, mintha fával már nem törődne. Livingstone megparancsolá embereinek, hogy az utóbbit ki-méljék. Elkezdett a szegény fiatal állat futni, de egy pár vadász, ki Livingstone rendeletét nem tudta, utolérte. A vén nőtény megcsen-

tanulták meg, mikép kelljen elefántjaikat ezeldíteni s hasznosakká tenni. Pedig a historia tanúsága szerint a régi rómaiak sok hasznukat veték hadjárataikban.

Kemenesaljai képek.

(Vas megyében.)

I.
„Mossa sötétedik már a Ság teteje.”
Berzsenyi.

Nem minden, a mi szép, egyszersmind kedves is, — valamint ahhoz, hogy valami kedves legyen, nem épen föltétlenül szükséges, hogy az egyszersmind valami kitünő szépséggel bírjon. —

Két igen különböző tulajdonság a szépség és kedvesség, — amannak a szem, ennek, ugyazól-ván, a szív a megfelelő érzék. — Vannak szép, komoly, méltóságos arczok, melyeket csupa tiszteltetből nem tudunk szeretni. Sokszor hallottam már híres szépségek első meglátásakor azon nyilatkozatot: „Szép, bámulom, de szeretni nem tudnám.” — Mig ellenben vannak arczok, melyekről nem lehet mondani, hogy szépek volnának, és mégis mindenki első látásra beléjük szeretet. — Így vagyunk a vidékekkel is. Szép az a fenyves, havas bérce, de: tán csodálak, ámde nem szeretlek! — Azonban Petőfi is a szülőföldre iránti szeretet ragadta el, midőn ezt írta a Kárpátokról, mert az a végtelen pusztaság is, melyet ő kedvelt, mint minden, a mi nagyszerűsége által hat, inkább bámulatot, mint szeretetet gerjeszt. Azokkal a híres regényes vidékekkel is sokszor megjárja az ember, megvan a külső szépség, de sokszor nem találjuk a lelket, mely azt kedvessé tegye; s mint a gazdagon terített asztaltól, hol túlterhelni kellett gyomrunkat a végre már izetlenné vált étellekkel, fáradt lélekkel távozzunk tőlük; míg sokszor kevésbé kikiáltott szépségű helyeken oly jól érzi magát az ember, mintha lelke volna a vidéknek, a mi úgy vonja magához, úgy hívja az embert: jer, maradj itt!

Ily kedves vidéket birunk Kemenesaljában, mely szintén nem o y lírthet szépség, hogy látására messze vidékről jönné az utazó; nincsenek erdő-koszorúta bércei, regényes völgyei, zugó patakjai, tavai stb.; nem is valami történelmi nevezetesség színhelye; — de ott vannak azok a sző-

zetesség színhelye; — de ott vannak azok a sző-lővel borított dombok, és a távol kéklő hegyek, és az a bekerített szép síkság, és a természetnek ama két csodája, a szabályos alakú Ság és Somlyó hegyek; mindenki régi rom-maradványokkal és a leggyönyörűbb kilátással. És még hozzá a lakosoknál az a régi, épségben fennmaradt szives barátság oly kellemesen hat az emberre s oly kedves benyomást hagy hátra a távozó lelkében, hogy teljesen átérzük az e tájat különösen kedvő Berzsenyi szavait: „Ti kéklő halmok, gyönyörű vidékek, — vegyetek bús könyemet!”

Vas megye észak-keleti részéből a Rába folyó leszel egy sarkot, melyen hosszán egy magas dombor nyúlik, az ugynevezett Kemenes, mintegy

válaszfalat képezve a Rába és Marozal völgye közt. Ezen dombor vagy fensík, északra észre-vétlenül fogynasággá, délre azonban meglehe-tős meredek, mintegy 4—5 mérföld hosszúságu lejtőt képez, azután ismét rónaság következik, mely Marozali-Kemenesalja nevet visel, és azon túl is még egész a Bakonyig és zalai hegyekig terjed. — A lejtő, melyről a legszebb kilátások egyikében részesülhetünk, többnyire szőlőkkel van beültetve s aljában sorban, Magasi, Gencs, Vönöczk, Símjén, Mihályfa, Tokorcs, Simonyi stb. helységek terülnek.

Képünk magyarázatul álljunk meg a Kemenes gerinczén és tekint-sünk körül. Mellettünk jobbra-balra azölök, alattunk Mihályfa, — előttünk egy köröskörül hegyekkel szegélyezett, szép rónaság terül, mely Kemenes-alján kívül Zala egy részét s Veszprémmegyének felét magában foglalja. A keletről emelkedő Bakony-hegyek nincsenek képin-kün, de ott van Somlyó, tetején a vár-rommal, mely, s a hegy alsó részén fehérlő pinczék szabad szem-mel is kivehetők. Azután követ-keznek a Balatonmelléki hegyek, Hegyesd, Haláp, a Tóti hegy, Badacsöny, Sz.-György, Szigliget, a rendeki és sümegi hegyek, Tátika és Szigliget romjai; végre a Ság megett az alig pár órányira fekvő kis Somlyó. Legszembetűnőbb az egészen, a két egészen külön álló Ság és Somlyó hegy, melyekhez hasonló szabályos alakú hegyet még eddig csak a Balaton melléki hegyek közt láttam, és a legközelebb előttünk fekvő két helység, Kis-Czell m. város és Dömök.

Egy szép völgy ez, egy lap a teremtes történetének nagy könyvében, s rajta ama két hegy két nagy betű, mely a föld és történetét magyarázza nekünk. — A nem avatott tudós is felismeri e vidékben első tekintetre az egykori tengerfe-neket, s szinte látja lélekben e vidék képződésének történetét.

Tenger borított mindent, melynek mélyéből nagyszerű rázkódások közt tüntek fel apró szigetekként a Ság, Somlyó és Bakony-tető. — Az erős hullámok meredekre mosták a víz felszínén levő partokat. Utóbb a víz folyton apadván, köröskörül mindig több és több hegy tűnt fel; a tenger tóvá apadt, melynek hulláma sokkal csekélyebb levén, mint most, nem mosta úgy ki a partokat, sőt körülöttük üledéket képezett, melyből, s a kimosott part-tetőről időnkint lezuhanó földrészekből képződött a hegyek alsó szélesebb területe, hol most a legjobb bor terem, s vig szüretet tartatnak ott, hol évezredek előtt tengeri szörnyek faldosták egymást.

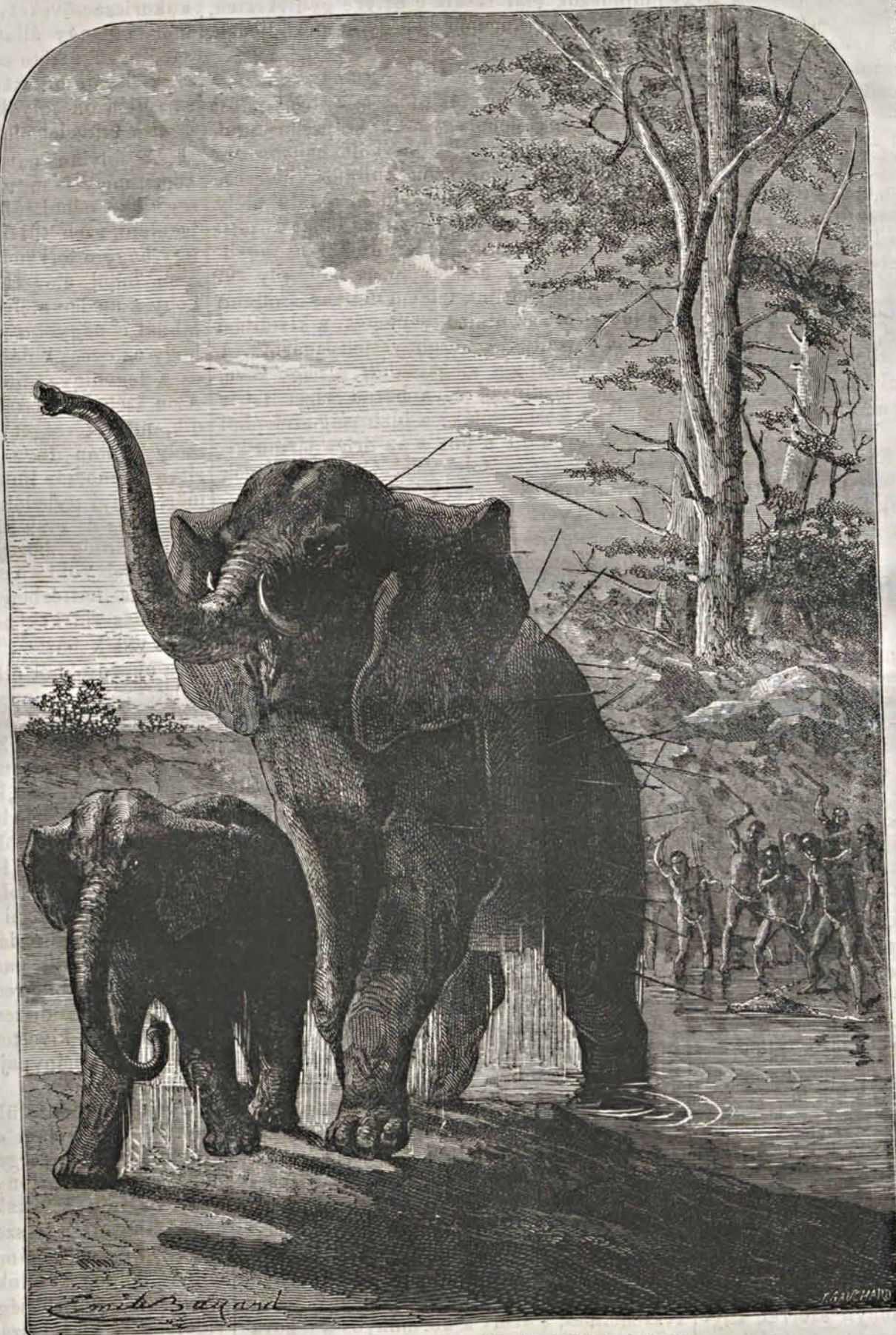
Mulatságos kis mesét hallottam egy szőlőművestől, a két hegy t. i. Somlyó és Ság eredetéről: — „A német és a magyar fogadtak Bécsben, hogy melyik tud egy-egy kalap földet messzebb elvinni. — Megkezdtek a versenyt, de a német előbb kifáradt, kiborította kalapjából a földet, abból lett a Sághegy, a magyar, ambar többet hozott, tovább bírta, s a mit ő hozott, abból lett a Somlyó.” — És a mese igen találó, mert valóban a Ság csapott tetejü, német, a Somlyó pedig gömbölyü tetejü magyar-kalapból kiborított földhöz hasonló.

A Somlyóról egyébiránt, mint-hogy az nem vidékünkhez tartozik s e lapokban úgy is már ismer-tetve volt, legyen elég annyit megjegyezni, hogy jóval nagyobb a Ság, de alantabb fekszik; hogy a tetején levő várom hasonló sorban rész-sül, mint sok más régi emlék, pajkos kezek és kincskeresők által nagy mértékben siettetik az idő romboló munkája.

Hires jó borát nem is szükség említenem.

A Sághegy azonban, mint vidékünk egyik nevezetessége, közelebből érdekel bennünket. — Meglepő hasonlatosság van ezen hegy és Helgo-land szigete közt (bár alkatrészeik különbözők),

véséből magyarázható. Helgoland ugyanis köröskörül szárazföldtől környeztetik, csak északra néz a sík tengerre: a Ság pedig épen ellenkezőleg keletre a Bakony, nyugatra a közegi és stájer hegyek, s ha még a bár messzebb fekvő Kárpátokat

Livingstone afrikai utazásai. IV. Elefánt-vadászat.

desedett, megfordult, s fájdalmasan és dühösen felordítva nekifordult a vadászoknak, kik nagy bajjal tudtak megmenekülni előle. Három izben rohant meg egy embert, kinek testét valami kiáltó színű ruha fedte, de mindannyiszor új meg új kopjaszurásokat kapott; a vér patakban folyt belőle, míg végre lépése ingadozóvá lett, térde megcsuklott, lezuhan s kiadta párját.

A nőtény tökéletesen kifejezett példány volt. Tudva levő, hogy az afrikai elefánt több tekintetben különbözik a kelet-indiától. Az afrikainak rendkívül nagy füllapjai vannak, melyek néha két rófnny hosszúak s három lábál szélesebbek, s e szerint kétharmaddal nagyobbak, mint az indiai elefántoké. Az afrikai négernek még nem

Ság.

Tátika.

Badacsöny.
Szigliget.

Kemenesalja (Vas megyében).

Hegyesd, Haláp.

Dömök.

Kis-Czell.

Somlyó.

mely utóbbi, ha mellőle a tenger leapadna, egészen a Sághegy mása lenne pár száz év múlva. Mindkettőnek teteje csúcsos háromszög-alakú, egyenes sík, csak azon különbséggel, hogy Helgolandnak csúcsos része, ha jól tudom, északra, Ság pedig délre nyúlik, a mi ismét a két hegy földrajzi fek-

is számba vehetjük, köröskörül hegyek által környeztetik, s legnyitabb tekintete van délre, mint a merre legalacsonyabb hegyek terülnek. A hegyek megtörik a hullámtat erejét, s így legerősebb hullámok jöven a nyílt tér felől, leginkább elmosás az utjokba eső partot, ezt tapasztal

Irodalom és művészet.

*(Hirnapiróladni mozgalom a vidéken.) Mig fővárosunkban néhány elterjedt lap — mint a „Zenészet” Lapok, „Politikai Hetilap”, „Uj-kor-szak”, — pályafutását félbeszakítani volt kénytelen: addig a vidéki lapok száma szaporodik. Hasznára válik-e ez irodalmunknak, nem akarjuk feszegetni, azért csak egyszerűen megemlítjük, hogy Veszprémben e hó 1-től „Veszprém” cím alatt új hetilap indul meg: szerkesztője és kiadója Ramazetter Károly. Első száma már meg is jelent. Előfizetési ára félre 2 ft. 40 kr. — Marosvásárhely, mint említettük, „Székely Néplap” című ujság indul meg, melynek első és mutatószámát a szerkesztők e hó 7-re ígérték. — Az „Al föld” című aradi lap pedig a mostani háborús idők okáért napilappá változott.

*(Megjelent: „A színészeti könyve.”) Irta Egressy Gábor, s ajánlotta a nemzeti színház ügyével foglalkozó országos bizottságnak. E könyv a színészeti tanoda számára van írva; de érdekel olvashatja minden nyilvános szónok: pap, képviselő, tanár, ügyvéd s a művészetnek minden kedvelője. Ára 1 ft. 40 kr. Csupán a nemzeti színház pénztárnokánál kapható.

*(Tizenkét népdal) jelent meg Debreczenben ifj. Csáthy Károly bizományában. Énekekre és zongorára szerző Zádonyi György. Ára a füzetnek 40 kr.

Egyház és iskola.

*(A pesti ferenczvárosi templomépítés alapja) gr. Károlyi Alajos volt berlini osztrák követ 500 ftot ajándékozott.

*(A pesti ref. egyház) elemi és középtanodában a nyilvános vizsgálatok f. évi jul. 8-kától 28-dikáig tartanak meg a reformátusok templomában. Az írásbeli érettségivizsgálat 17 és 18-kán, a szóbeli pedig 23. 24-dikén lesz.

*(Gyász-istenti tisztelet és halotti emlékmű.) Sárospatakon, folyó évi július hó 8-án, vasárnap délelőtti a városi ref. templomban néhai főtisztelendő Zsarnay Lajos urnak, a tisztánnemi hely. hitvallása egyházkerület nagylelkű superintendensének, s a sárospataki ref. főiskola egyházi főgondnokának végtisztessége az egyházkerület és főiskola részéről gyászistenti tisztelettel egybekötött halotti emlékműnépvel fog megtartani; miről a dícsült főpásztor érdemeit tisztelő közönséget az iskolai igazgatóság ezennel értesíti.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

*(Az új balatonújházai vállalat) nagy előnyére lesz a balatonparti vidéknek. E vállalat ugyanis a parti vidékek forgalmának emelését s a kereskedés gyarapítását tűzte ki célul, a menyében az ottani megyék árucikkeinek, természetmennyéinek szállítását fogja eszközölni úgy Pest mint Kanizsa felé, s ez által kereskedelmét tekintetben a balatonparti vidékek legelőtérre szükségén fog segíteni.

*(A marhavész egy neme) ütött ki Bihar-megyében a rét-szent-miklósi pusztán, mely a múlt hó elejétől a mintegy 300 darabból álló gulyából 60-70 darabot pusztított el. A járásbeli hatóság, a kerületi és nagyvárosi orvosokkal a m. hó közepén vizsgálatot is tartott, de ezek a bajta keleti marhavészről lényegesen különbözőnek találták. Mindamellett a kellő intézkedések megtétele kívánatos.

Közüntézetek, egyletek.

*(A magyar tudományos akadémia) matematikai és természettudományi osztályának jul. 2-ikán tartott ülésében először is Jendrassék Jenő 1. tag tartotta székfoglaló értekezését, melynek tárgya „két új szemlésmódot” képezte. — Ez egészen elvont szakmá után Szabó József 1. tag tett jelentést a közlekedési felvidéki híres lelkőhullásról. Teljes világosság maig sincs az ügyben. Tudósítások nyomán csupán annyit mondhat, hogy a kérdéses két lelkő Zemplén- és Ungmegye közös határán esett le, és az ott fekvő helyszínről nahyindok fog nevezetn. Azon lelkők közé sorozzák, melyek fénytelen mázzal bevonvák, és vas létréseket gyanítanak, és hasonló ahhoz, mely 1859-ben erdélyi Mező-Madaras falu határán leest. A kisebb darab egészen ép, és egy izraelita azt állítja, hogy leestekor közel állván

hozá, felvette és hidegnek találta. E körülményt hihetővé tenné az, ha a vizsgálat e körön nem találta olvadványt, mely az eredeti izzóságának volna jele. S ez esetben a dolog igen nevezetes volna, mert lelkő csupán egytelenszer esett még le hideg állapotban, mikor is a közel álló indiánok keze megfogta rajta. Egy a tudósításhoz érkezett levélben azt mondják, hogy a lelkő nagy területen hullott, és számát nem tudják. Egy ügyvéd egy 17 fontos darabot vett fel. Az illető helyeken tanukihallgatásokat rendeztek, és kilátás van rá, hogy ezeket néhány lelkődarabbal együtt beküldik.

Balesetek, elemi csapások.

*(Tűzvész.) Kunszentmiklósról írják, hogy ott jun. 21-ikén déli 12 órakor, tűz támadt egy háziasszony gondatlansága miatt, ki a zsirt a tűzön felelt, s midőn az már meggyuladt, vízzel akarta eloltani. A szél daczára csak két ház lett a lángok martaléka. A nép nagy erélyt fejtett ki a tűz oltásában, mint szintén dícsőrelel említendő gr. Nemes Nándor közreműködése, ki szomszéd pestmegyei birtokáról egy jó karban levő saját fecskefogójával sietett a tűz megzabolására.

*(Tűzvész.) Ávas-Ujvárosban (Szatmár) folyó május hó 23-kán körülbelül éjj 11 és 12 óra közt megfolyhatatlan módon tűz ütött ki, egy, állítólag bezárt istállóban; a porig száraz szalmafedelű sűrű faházak és gazdasági épületek között feltartatlan rohammal terjedt a szélesedő daczára. 8 ház, még több gazdasági épület, 10 darab barom esett áldozatul. Biztosítva semmi nem volt. Vajmi üdvös dolog volna — írja tudósítók — ha ily vízvészegény községekben, mint A. Ujváros, nyáron a tűzrendőrség — a községi bíró — ne csak a kémények tisztán tartására ügyeltetne fel, de szigorúan örököndök a fölött is, hogy az ugynevezett lapítványok, egy hordóval vagy dézsával, egész nyáron át minden ház előtt szüntelen készen legyenek.

*(Villámütés.) Nagy-Köröshöz jun. 28-án a villám lecsapott, és egy szegény asszonyt, hat nevetlen gyermek anyját, saját pitvarában, szitálás közben nagyonyított. A szerencsétlen másnap el is temették.

Mi ujság?

*(Benedek visszahívása.) E hó 5-ről Bécsből jött távújságy jelenti, hogy Benedek tábornagya a főhadparancsnokságtól fölmentetett.

*(Azon díszalbum, melyet a szegediek Deák Ferencnek szándékoznak dnyújtani), már egészen kéz s valódiság remekmű. „A nagy album — mint a „F. L.” írja — 60 ívből áll, nagy negyedrét levelekből. Barnás vörös maroquinba van kötve, első oldalán azonban csak alig másfél ujnny látszik a maroquinból, a többi eltakarja a pompás díszítés, mely oltszerű éktímenyekből áll. Bronz és fényesre csiszolt habosmárvány lapokból van ez összeállítva. A felső rész két oldalán az oszlopok mellé, 1866. febr. 8-24. és „márc. 14-19.” van véve, amaz emlékeztető napok, mikor Deák két felirata a képviselőházban felolvasatott és elfogadtatott. A díszítést környező keretből négy két malachit gomb domborodik ki, a négy sarkon pedig négy oroszlanfő dímszürke uj ezüsből. Nagyon szép az a fél dombormű, melyet a díszítmények vesznek körül, s mely szintén dímszürke uj ezüsből van öntve. Felül kétangyal a nemzeti címert tartja; alól Deák ül, socratesi, deréki alagyúrt köpenyben, kezében könyv és toll; fejeföltött két geniusz koszorút emel. Igen sikerült a dombormű, mind a tiszta rajz, mind az öntés tekintetében. Deák arca is jól van rajta visszaadva. A hátsó oldalt a maroquinból domborodó nyomások, a sarkokat négy oroszlanfő, közepén pedig Szeged városának címere (uj ezüsből öntve), ékesíti. E díszítések mind Posner rajzai után készültek. A belső vastag táblák zöld selymessel vannak bélelve. Maga az album egy szép czimlappal kezdődik, mely tiszta, gondolat kisértet tollrajz. Az izletes czírádák, és címereket tartó angyalok rozsdaszínűek. Négy színes cimzer van rajta, az ország, Pest, Szeged és a Deák-család címere. Ez utóbbi két mezőben egy kéz, mely könyvet ír, a cimzerpájsz sarkában sugárzó nap. A czírádák közt egyszerű, de szép betűkkel rajzolva a fölirat olvasható: „Deák Ferencnek, Pest-belváros országgyűlési képviselőjének, a magyar alkotmány leghűbb órének, a

nemzet vezérének, a haza legnagyobb fiának, tiszteltül s rendületlen ragaszkodóan emlékeül, 1866-ik évben Szeged város bentirt lakosai.” Az ékítések tollrajzát Steglehner Károly, a betűket pedig Grund rajzolta, s mindkettőnek becsülete válik. Díszesek az album lapjai is, melyekre a nevek vannak írva; szélők két ujnny szélességben halványtészin, azon belül vignetek, történeti dátumokkal. Az albumnak tojka is van, finom barna bőrből kötve, felső lapján aranyos koszoruba nyomtatva: „Deák Ferencnek Szeged városa.” Belsője zöld antique moire, ezüstös nyomású címerekkel. Eremekművet Posner ur a párisi világkiállításra is elküldi, hol minden biznynyal elismerést és jó hírt fog szerezni önmagának és születének. Azt sem szabad említenünk hagyunk, hogy Posner ur e sok munkát és fáradságot igénylő művét a költségen kívül semmi díjat nem kívánt. — A szegediek ez albumban biznynyal érzelmük és bizalmuk mellett Deák Ferenczet valódi művészi becsü emlékekkel tisztelik meg.

*(Az önkéntes magyar huszárezred alakítására) — mely körül Csirák János, Apponyi György, Széchenyi Béla és Gyula grófok buzgólkodnak. — O Felsége megadta a kellő engedélyt, s egyszersmind az udv. kancellár által legfelsőbb elismerést nyilatkoztatva. Baththyány Filópné, ki az említett czérel 100,000 ftot adott a kormány rendelkezése alá nemzeti kölcsönkötvényekben az ezekhez tartozó szelvényekkel együtt. Még egy ajánlatot kell itt megemlítenünk; ugyan is mint a „Pesti Hírnök” szerkesztője Török János egy vezércikkében írja: miután ő, „kora és hivatala már a harcmészől elválasztja, szerény helyzetében készen nyilatkozik, a háboru tartamára egy önkéntes huszár tartását elvállalni.”

*(Hírek a pesti egyetemi előadások megakasztásáról.) A napokban híre terjedt, hogy az egyetemi előadások azonnal befejeztetnek, s mindkét egyetemi épület kőfalakkal alakították át. A dolog úgy áll, hogy az egyetemi orvosi kar megfelelő számos sebesültek elhelyezésére ajánlkózn, hogy a kellő helyiségekkel rendelkezessék, az orvosi karban az idén a rendesnél előbb fejeztetnek be az előadások, a jogkari s a többi karnál pedig, mint rendesen, e hó végeig folynak. Az aláírások a jogi karnál jul. 16-án kezdődnek. Mindez azonban természetesen nem zárja ki azt, hogy a jogkari épület is a szünidők alatt kőházak alakítsassék át.

*(Lelkesebb fiatal mágnaiknak egyike,) ifj. gróf Nádasdy Ferenc, miután Francia- és Spanyolországot beutazta, 10 hónapi távollét után hazájába visszaérkezett. Párisból magával hozta Országh Antal azon remek tollrajzát is, melyet a gróf részint saját áldozatai, részint gyűjtések által nemzeti muzeumunk részére megszerezte.

*(Balaton-Füred vendégeinek száma) april 26-tól kezdve jun. 20-ig összesen 166 volt.

*(A nemzeti színház fedelének) — melyet egy pár hóval elvezte a vihar megrongált — helyreállítás költségeihez a helytartótanács az országos alaptól 1000 forintot utalványozott.

*(A losonczy vasút csúdjáról) ujabbán írják, hogy az nem oly hamar fog megszűnni, mint némelyek remélték. Már a tél utólján több lap meg is határozta, hogy 8 nap múlva a vállalat fel lesz oldozva a csúd alól; s ime hónapok múlva megint arról értesülünk, hogy még most sem közel áll a csúd vége, s az építkezések ujabb megkezdése, mint némelyek gondolják. Egyébiránt a csúdképviselő kérelme folytán a csúdtömeg kezelése körül szükséges további intézkedések s az ezzel kapcsolatos kérdések feletti megállapodás iránt az összes hitelezők és érdekeltek felek meghallgatása véget jut. 13-dikán d. u. 3 órakor a pestvárosi törvényeszk előtt tárgyalás megy vége. A meg nem jelenők a többség határozatához járulónak fognak tekinteni.

*(Névmagyarítás.) Schmitz József, a 27-ik számú cs. k. gyalogezred karmestere, vezetőnekve felsőbb engedély mellett „Kovács”-ra változtatta.

*(Különös kérelem.) Monostorszeg községe, mint írják, kihirdette, hogy nagyon kéri a mások a faluba bucsura érkezni szokott vendégeket, hogy az idén ne jöjjenek, mert a falunak alig van magának is ennielője.

*(A fővárosi község előtt jól ismert Dubez karmester.) a katonai zenekarával annyit elvet nyújtott itt Pesten a közönségnek, szintén ebet kapott Csehországban, s mint sebesült fővárosunkba szállították, hol gyógyulását várja.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 27-dik számához 1866.

*(A déli csatáról az első sebesültek) a múlt vasárnap este érkeztek Budára. Összesen 190 ember, többnyire hazánkiai, 188 könnyen, és 2 súlyosan megsebesülte. Az indóházban jelen volt a főtárnokmester és neje, egy tábornok, a várparancsnok, a városi kapitány, s az illető orvosok a segédelemzőkkel. A főtárnokmesterné pénzrel ajándékozta meg őket a miután az indóházban a sebesülteket megvendégelték, átszállították az illető kórházakba.

*(Az északi csatáról megsebesültek közül) e hó 2-ikán ismét 264 sebesült érkezett Pestre. A vasuti indóházban a tábornokmester s neje, a pestvárosi polgármester, az illető katonai hatóság és számos orvos várta őket. A tábornokmesterné ezüst pénzeket osztogatott szét a sebesülteknek, a kiket az illető kórházakba szállítottak. Az indóházról a kórházhoz vezető uton, különösen a nagymező utcán, esténként ezrekre menő részvevő közönség szokott összecsoportosulni a sebesültek érkezését várva, kiket részvevők számos jelével halmoznak el.

*(Buzgólkodások a sebesültek fogadására és ellátására körül.) Buda város híre szerint 400 sebesült ellátását készülvő vállalkozni. Magánosok is szép emberbaráti szeretettel fejtenek ki. Így például több polgár egyesülve, a városmajornban levő nagy táncztermet igyekeznek megnyerni, hogy ott 20 sebesültet helyezzen el. Az ellátás és ápolás költségeit a kis társulat viseli. A pesti „Concordia” című betegsegélyező s temetkezési egyesület elhatározta, hogy tíz sebesült harcosnak saját költségén leendő ápolását elvállalja; továbbá, hogy az egyesület azon tagjai, kik a cs. kir. hadsereghez tartoznak, ha a harczeretben megsebesültek, hetenkint 3-5 frtnyi segélyben részesítenek; valamint, hogy a harczeretben maradt egyetemi tagok özvegyeinek s árvaiknak az alapszabály szerű 100 frt helyett 200 frtot fizetend; végre, hogy ezeken fölül az egyesület nevében Póznér Károly Lajos elnök még két sebesültet fog saját költségén ápoltatni. — Továbbá a sebesült harcosok javára a Barber és Klusemann ismeretes fővárosi csig 1000 forintot adott át a tábornokmesternének. — Hogy tépések és sebkétyelkek készítésével különösen a nők, sokat foglalkoznak, említenünk is fölösleges.

*(A sebesültek szállítására) az öbudai hajógyárban külön hajók szerelteknek föl. E hajók ugyanis sátoromdora vízszintföldet kapnak, mely alatt az ágyak egy lejtőn fekszenek, hogy a betegápolók könnyedén járhatnak az ágyak között. Híre van, hogy a pesti régi fűvészterben is sátoromdora állítsanak föl, s az új épület egy része is kórház lesz.

*(Benedek tábornagya) jul. 4-iki hadjelentése) a fővárosban úgy, mint az egész országban nagy izgalmat okozott. A hivatalos „Wiener Zeitung” az események fordulata feletti fájdalomnak kifejezését adván, olyannak mondja a veszteségeket, a milyeket semminem emberi előrelátás nem várhatja. Annál megröndítöbben nyom — ugymond — ezen fájdalom sulya, minthogy a hadsereg élén oly férfi (Benedek) állott, a ki iránt a birodalom lakossága és a hadsereg a legnagyobb bizalommal viseltetett; kit a császár kiválteppen a közvélemény ezen egyhangu itéleténél fogva minden tekintetben a legtekélyesebb szabadsággal ruházott fel elhatározásaira és cselekedeteire nézve. Legkisebb határozó befolyás sem gyakoroltatott a hadsereg főparancsnokára. Alárendeltjeinek kiválasztása s intézkedései már előre bírták a császár helybenhagyását. Legdöntőbb helyütt már minden előintézkedés megtétezt arra nézve, hogy bizonyos személyiségek, a kiket kiválólag terhel elkövetett büns vétések vádjá, érdemelt büntetésben részesüljenek.

*(A július 3-iki csata) Bécsbe érkezett magántudósítások szerint nagyon véres volt. A vizszovalást az első hadtest és a század hadtest kezdtek meg. Mindkét részről 2000 ágyu volt tüzbén. Vilmos főherceg megsebesítve érkezett Pardubitzra. Gróf Festetics hadparancsnoknak egyik lábát elszakította az ágyugolyó. — Brandenstein tábornok testébe három golyó furódott. A veszteség mindkét részről iszonyu nagy.

*(Tábornokok haditörvényeszk előtt.) Mint a táviratok Bécsből jelentik, hallomás szerint Clam-Gallas, Henikstein s Krismann tábornokok haditörvényeszk elé fognak állítatni. Ugy hallani, hogy Franciaországgal alkudozások indítottak meg, Velence átengedése iránt.

*(A porosz gyűti-fegyverek.) Egy porosz lap Reichenbergből egy ausztriai katoná következő vallomását hozza a gyűti-fegyver felől. A napokban — beszél a levelező — egy elfogott altisztel beszéltem a Martini-ezredből, ki számos vitézségi érdemmel volt feldisztve, közöttük poroszokál is. Majdnem sirt dühében elfogtatása felett s így szölt hozzám: „A mit a derék katonától csak várni lehetett, bizonyára mindent megtettünk, a poroszok gyűti-fegyverével azonban, melyekből ötször gyorsabban s sokkal biztosabban lehetni, nem mérközhettünk meg.”

*(Sorshuzás.) A dunagújházai sorsjegyek jul. 2-kán történt húzásának 25 főnyerője a következők:

18,393. szám nyer 60,000 frtot; 38,673. sz. 5000 frtot; 22,465., 42,632. és 47,945. sz. 1000 frtot; 3918, 6365, 14451, 37522, 43141. és 53484. sz. 500 frtot; 1929, 4120, 12319, 15027, 18723, 20203, 26074, 28813, 38066, 38714, 41226, 42625, 50958. és 56752. sz. 200 frtot. Azonkívül még 515 szám egyenkint 100 forintot nyert. (A teljes sorozat a P. U. közlekedési számában.)

*(Adakozás.) Inseggel küzdő bukovinai magyar testvéreink fölségelésére a Vasárn. Ujság szerkesztőségéhez beküldetett:

XX. közlés: Asszonyvásárából (Bihar) többén Árnos Sándor ref. lelkész által 6 ft. — Pestről többen ifj. Jámor E. által 7 ft.

Összesen 13 ft. — kr. Az eddigi I.—XIX. közlésekkel együtt begyűlt a V. U. szerkesztőségéhez összesen 1735 ft. 30 kr., 2 darab cs. arany, 3 db. két-pftos taller, 2 db. egyftos és 4 db. ezüst huszas.

(Az egyes adakozók: Asszonyvásárában: Oláh József közb. bíró 1 ft., Haraszti Péter 1 ft., Pál József vincellér 20 kr., öz. Osváthné Milo Mária 20 kr., öz. Erdélyi Sándorné 10 kr., a község többi tagjai összesen 3 ft., kiegészítette a küldő lelkész ur 6 ftig. — Pesten: ifj. Jámor Endre 50 kr., ifj. Köthér Fülöp 50 kr., Prem Gusztáv 50 kr., N. N. 50 kr., K. F. 50 kr., Jacobovics Kornél 50 kr., Keill Vilmos 50 kr., Somogyi Mihály 50 kr., Schön és Krausz 1 ft., Eckbauer Endre 50 kr., Nádosy György 1 ft., Liptay Pál 50 kr. Összesen 7 ft.)

Nemzeti színház.

A színházi szünidők miatt augusztus 1-jéig nem lesz előadás.

Szerkesztői mondanivaló.

8317. F. M. Ujvár. Sz. G. A hiányzó melléklet kiad. hivatalunk által elküldetett.

8318. Torna. L. M. A két „népmese” között csak igen csekély eltérések vannak. A szives figyelmet méltán nyolva elismerjük, s továbbra is kikerjük.

8319. N. Szöllös. Sz. S. Pesten két árva fűnevelő-intézet van. Az egyik a Jozefinum, mely Pest városa felügyelte alatt áll; a másik az evang. árvaintézet (mindkét felekezeti prot. árva számára), melyet a prot. hívek aldoztakészsége tart fenn egy külön bizottság igazgatása alatt. A Jozefinum igazgató bizottsága élén Staffenberger

István városi tanácsnok, az evang. árvaintézetén Pállo Sándor helytartótanácsnok az áll. A folyamodások ezen bizottságok elnökeihez intézendők.

8320. Velejte. Sz. M. Még nem láttuk. De ha csak lehet, okvetlenül. Előre meg kell jegyeznünk, hogy most ismét sokkal szigorúbbak viszonyaink.

8321. Régi történet. Egy álom. Egészben vérszép haladás. Egyes helyek azonban igen pongyolák, elhanyagoltak. Az utóbbi műalapisméje nagy homályba van burkolva.

8322. Mohora. S. I. Igaza van önének. Mauritius magyarul = Móricz, Maurus = Mór. A két nevet minduntalan összezavarják nálunk. Jókai Móricz barátunk irodalmi nevéül a „Jókai Mór” választás egyszer (s ezt tenni teljes jogában állott volna bármely más névvel) s a többi számtalan Móricz, Jókai tudta, akarat s kívánsága ellenére, mind e pelda után indult.

8323. S. A. Ujhely. I. F. Fájdalommal jelentjük, hogy an legújabb csinos költeménye kés alá jutott. „Régi dal, régi dal”.

8324. Sarkad. O. I. A levél ohajtását már megelőztük. Hogy előbb nem lehetett, sürgősb tárgyu közlemények okoztak. Reméljük, hogy azért még elég jókor jött.

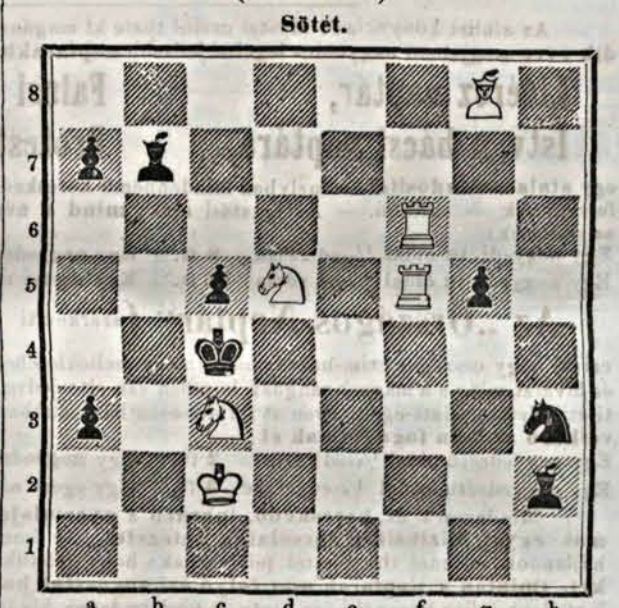
8325 1949. A harctéri „junior”-tól jun. 22-én írt levelet kaptunk. Akkor még semmi baj nem érte, de még nem is igen érthette.

8326. Miklósfalva. G. M. A rajz és szöveg eléggé megfelel igényeinknek s köszönetet mondunk érte. Azonban könnyen megtörténhetik, hogy egyéb korszerű tárgyaink halmaza miatt a közzététel egydörre hátrébe szorul. De akkor sem vesztí el érdeket.

8327 N. Enyed. Sz. K. A válasz azért késett, mert az események alakulását vártuk, attól levén föltelevezve az illető vállalat elfogadása. Most is csak azt kell jelentenünk, hogy a dolog elnapolása kívánatuk az ősi hónapokig. Egyéb baj nincs.

SAKKJATEK.

340-dik sz. f. — Minkvitz Jánostól (Berlinben).

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond

A 335-dik számú feladvány megfejtése.

(Grimshaw-tól, Londonban.)

Világos.	Sötét.
1. Kd1—c2 Ff5—e4+ A)	
2. Kc2—c3 Fe4—b1:	
3. Fc3—b7+mat.	
Világos. A) Sötét.	Világos. B) Sötét.
1. Be6—e4:B)	1. Kd5—e4
2. Vb1—b5+ Kd5—d4:	2. Kc2—c3+ Ke4—e3
3. Hh4—f5+mat.	3. Vb1—e1+mat.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Haraszti: Gr. Festetics Benno. — Pozsonyban: Csery Gábor. — Debreczenben: Z. I. és Z. L. — Miskolcon: Czentehe József. — Eperjén: Brósz Károly. — Vácon: Terray Pál. — Jász-Kisér: Galambos István. — Sárospatakon: Czebe István. Farkas Bertalan. — F. Nyáradon: Gérecz Károly. — Pesten: Rakovszky-Vagyon Judit.

TARTALOM.

János század király (arckép). — Szádvár bevétele. — Egy utazás a Mississippin (folyt.) — Livingstone dél-afrikai utazásai (képpel). — Kemencsai kepek (képpel). — Visszapillantás a görög történetre (folyt.). — Vázlatok a hadászat (stratégia) köréből. — A korondi fűrdő Erdélyben (folyt.). — Földhitebankok Oroszországban. — Egyveleg. — Tarhá: Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Közüntézetek, egyletek. — Balesetek, elemi csapások. — Mi ujság? — Adakozások. — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felőlő szerkesztő Pálh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

HETI-NAPTÁR.

Hónapi és hetinap	Katholikus és Protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	Nap	Hold
hónap	hónap	hónap	hónap	hónap	hónap
Julius	Julius	Junius (6)	Thamuz.		
8 Vasár	6 Kilián püsp.	26 B6 David.	25	105 59 4 10 7 59	54 2 1 0 3 47
9 Hétfő	Lukreczia.	27 Pét. b. vég.	26	106 56 4 12 7 58	68 42 1 45 4 54
10 Kedd	Amália szüz	28 Cyrell	27 Dámut	107 53 4 13 7 57	83 27 2 36 6 0
11 Szerd.	Pius pápa	29 Pét. Pal ap.	28	108 50 4 14 7 56	98 9 3 35 6 56
12 Csüt.	Henrik csász.	30 12 Apostol	29	109 48 4 15 7 55	112 40 4 40 7 45
13 Pént.	Margit szüz	1 Julius	1 Ab. Rosch.	110 45 4 15 7 55	126 55 5 49 8 26
14 Szomb.	Bonaventura	2 B. A. ruhája	2 43. Sab.	111 42 4 17 7 54	140 46 6 59 9 0

Hold változásai. ● Ujhold csüörtökön 12-kén, 6 óra 15 perccor reggel.

